

HỌC VIỆN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA HỒ CHÍ MINH

TRƯƠNG THỊ BẠCH YẾN

**TẠO NGUỒN CÁN BỘ, CÔNG CHỨC XÃ
NGƯỜI DÂN TỘC THIỂU SỐ Ở CÁC TỈNH TÂY NGUYÊN
GIAI ĐOẠN HIỆN NAY**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KHOA HỌC CHÍNH TRỊ

HÀ NỘI - 2014

HỌC VIỆN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA HỒ CHÍ MINH

TRƯỜNG THỊ BẠCH YẾN

**TẠO NGUỒN CÁN BỘ, CÔNG CHỨC XÃ
NGƯỜI DÂN TỘC THIỂU SỐ Ở CÁC TỈNH TÂY NGUYÊN
GIAI ĐOẠN HIỆN NAY**

Chuyên ngành : **Xây dựng Đảng Cộng sản Việt Nam**

Mã số : **62 31 23 01**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KHOA HỌC CHÍNH TRỊ

HÀ NỘI - 2014

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu nêu trong luận án là trung thực. Những kết luận khoa học của luận án chưa từng được công bố trong bất kỳ công trình nào khác.

TÁC GIẢ LUẬN ÁN

Trương Thị Bạch Yến

MỤC LỤC

	Trang
MỞ ĐẦU	1
TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI	6
Chương 1: TẠO NGUỒN CÁN BỘ, CÔNG CHỨC XÃ NGƯỜI DÂN TỘC THIỂU SỐ Ở CÁC TỈNH TÂY NGUYÊN - NHỮNG VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN	28
1.1. Xã và nguồn cán bộ, công chức xã người dân tộc thiểu số ở các tỉnh Tây Nguyên	28
1.2. Tạo nguồn cán bộ, công chức xã người dân tộc thiểu số ở các tỉnh Tây Nguyên - khái niệm, phương thức và vai trò	54
Chương 2: NGUỒN VÀ TẠO NGUỒN CÁN BỘ, CÔNG CHỨC XÃ NGƯỜI DÂN TỘC THIỂU SỐ Ở CÁC TỈNH TÂY NGUYÊN HIỆN NAY - THỰC TRẠNG, NGUYÊN NHÂN, KINH NGHIỆM VÀ VẤN ĐỀ ĐẶT RA	76
2.1. Thực trạng nguồn cán bộ, công chức xã người dân tộc thiểu số ở các tỉnh Tây Nguyên hiện nay	76
2.2. Thực trạng tạo nguồn cán bộ, công chức xã người dân tộc thiểu số ở các tỉnh Tây Nguyên hiện nay	82
Chương 3: PHƯƠNG HƯỚNG VÀ NHỮNG GIẢI PHÁP CHỦ YẾU ĐẨY MẠNH TẠO NGUỒN CÁN BỘ, CÔNG CHỨC XÃ NGƯỜI DÂN TỘC THIỂU SỐ Ở CÁC TỈNH TÂY NGUYÊN ĐẾN NĂM 2020	113
3.1. Dự báo những yếu tố tác động và phương hướng tạo nguồn cán bộ, công chức xã người dân tộc thiểu số ở các tỉnh Tây Nguyên đến năm 2020	113
3.2. Những giải pháp chủ yếu đẩy mạnh công tác tạo nguồn cán bộ, công chức xã người dân tộc thiểu số ở các tỉnh Tây Nguyên đến năm 2020	121
KẾT LUẬN	154
DANH MỤC CÔNG TRÌNH KHOA HỌC CỦA TÁC GIẢ LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI	157
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	160
PHỤ LỤC	174

BẢNG CÁC CHỮ VIẾT TẮT TRONG LUẬN ÁN

CB,CC	: Cán bộ, công chức
CNH, HĐH	: Công nghiệp hoá, hiện đại hoá
CNXH	: Chủ nghĩa xã hội
DTTS	: Dân tộc thiểu số
GS	: Giáo sư
HĐND	: Hội đồng nhân dân
HTCT	: Hệ thống chính trị
KT-XH	: Kinh tế - xã hội
Nxb	: Nhà xuất bản
PGS	: Phó giáo sư
ThS	: Thạc sĩ
TS	: Tiến sĩ
UBND	: Ủy ban nhân dân
XHCN	: Xã hội chủ nghĩa

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Theo Luật Cán bộ, công chức (2008), cán bộ cấp xã là người được bầu cử giữ chức vụ theo nhiệm kỳ trong thường trực Hội đồng nhân dân (HĐND), Ủy ban nhân dân (UBND), Bí thư, Phó bí thư đảng ủy, người đứng đầu tổ chức chính trị - xã hội; công chức cấp xã là công dân Việt Nam được tuyển dụng giữ một chức danh chuyên môn, nghiệp vụ thuộc UBND cấp xã, trong biên chế và hưởng lương từ ngân sách nhà nước.

Như vậy, để có cán bộ, công chức (CB, CC) giữ các chức danh trong hệ thống chính trị (HTCT) ở xã, việc bầu cử, tuyển dụng là khâu chốt cuối cùng. Nhưng đội ngũ đó có đủ về số lượng, đồng bộ về cơ cấu, đảm bảo về chất lượng và có sự chuyển tiếp vững vàng, liên tục giữa các thế hệ hay không lại phụ thuộc vào yếu tố có tính quyết định: chất lượng nguồn do công tác tạo nguồn trước đó mang lại. Phát hiện, thu hút, quy hoạch tạo nguồn tốt, số lượng nguồn phong phú, đa dạng giúp cấp ủy chủ động chọn nguồn đủ số dư cho nhân sự bầu cử, tuyển chọn thuận lợi, tránh được tình trạng hẫng hụt cán bộ, nhất là khi chuyển giai đoạn cách mạng. Đào tạo, bồi dưỡng chuẩn hóa nguồn tốt, đội ngũ nguồn sớm đạt chuẩn về trình độ, năng lực, phẩm chất thì công tác quy hoạch, bố trí, sử dụng CB, CC sẽ chủ động.

Từ khi thành lập đến nay, Đảng ta luôn quan tâm đến công tác tạo nguồn cán bộ. Bước vào thời kỳ đổi mới, đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa (CNH, HĐH) đất nước, việc chủ động phát hiện tài năng trẻ, cán bộ có triển vọng đưa vào quy hoạch dự nguồn, đào tạo, bồi dưỡng, tăng tỷ lệ cán bộ trẻ, xuất thân từ công nhân, nông dân, con em các gia đình có công với cách mạng, cán bộ dân tộc thiểu số (DTTS), cán bộ nữ, không phân biệt đảng viên hay quần chúng... được các cấp bộ đảng quán triệt sâu sắc và quyết liệt tổ chức thực hiện, mang lại những chuyển biến tích cực về năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của tổ chức đảng ở nhiều địa phương, đơn vị trên cả nước.

Tây Nguyên là địa bàn chiến lược của cả nước, nơi cư trú của hơn 5,2 triệu người, trong đó có gần 2 triệu người thuộc 46 DTTS (chiếm tỷ lệ 37,84% số dân). Đội ngũ CB, CC cấp cơ sở hiện có trên 23.500 người, trong đó 26,8% là người DTTS. Bên cạnh cán bộ người Kinh đến từ nhiều nguồn, đội ngũ cán bộ người DTTS đang đóng một vai trò hết sức quan trọng trong phát triển kinh tế - xã hội (KT-XH), giữ vững ổn định an ninh, trật tự ở cơ sở, nhất là các xã có đông đồng bào DTTS sinh sống. Đó là kết quả của quá trình tạo nguồn và xây dựng đội ngũ cán bộ cơ sở có kế hoạch của các cấp ủy đảng ở Tây Nguyên, đặc biệt là từ khi có Chiến lược cán bộ thời kỳ đẩy mạnh CNH, HĐH đất nước của Đảng.

Tuy nhiên, trước yêu cầu đẩy nhanh quá trình xây dựng nông thôn mới theo hướng CNH, HĐH, xét một cách toàn diện, đội ngũ CB, CC xã là người DTTS ở Tây Nguyên hiện vẫn còn không ít hạn chế. Số lượng, cơ cấu thành phần, năng lực, trình độ, mức độ đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ của cả đội ngũ chưa đồng bộ. Khá phổ biến tình trạng cán bộ có trình độ thấp; năng lực bao quát, quyết đoán trong chỉ đạo thực tiễn không cao; có nơi bắt đầu hẫng hụt cán bộ sau khi lớp cán bộ trưởng thành trong kháng chiến nghỉ công tác... Thực tế đó tạo nên trở ngại lớn cho việc đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ chính trị ở một địa bàn miền núi chiến lược trọng yếu đông đồng bào DTTS sinh sống.

Những hạn chế đó có nguyên nhân từ việc tạo nguồn CB, CC xã là người DTTS ở Tây Nguyên vừa qua còn nhiều bất cập. Công tác tuyên truyền, vận động, xây dựng các phong trào hành động cách mạng tại các thôn, buôn nhằm bồi dưỡng, rèn luyện, phát hiện quần chúng ưu tú là người DTTS hiệu quả còn thấp. Công tác giáo dục - đào tạo, bồi dưỡng nâng cao trình độ cho học sinh, sinh viên, công chức tập sự, cán bộ giữ vị trí thấp là người DTTS để chuẩn bị nguồn cho công chức và cán bộ ở vị trí cao hơn chưa đáp ứng được yêu cầu chuẩn hóa nguồn. Việc xây dựng chính sách hỗ trợ chưa đủ mạnh để thu hút nguồn nhân lực chất lượng cao là người DTTS về các xã. Công tác phát triển đảng viên mới người DTTS còn hạn chế, trong một thời gian dài còn có nhiều thôn, buôn chưa có chi bộ đảng độc lập, thậm chí “trắng” đảng viên... Khắc phục những hạn chế,

yếu kém ấy là nhiệm vụ quan trọng, cấp thiết của các cấp ủy đảng ở Tây Nguyên trong giai đoạn hiện nay.

Xuất phát từ tình hình nêu trên, tôi chọn vấn đề “*Tạo nguồn cán bộ, công chức xã người dân tộc thiểu số ở các tỉnh Tây Nguyên giai đoạn hiện nay*” làm đề tài Luận án Tiến sĩ khoa học chính trị, chuyên ngành Xây dựng Đảng Cộng sản Việt Nam, với mong muốn góp phần làm rõ những vấn đề lý luận và thực tiễn, thúc đẩy việc tạo nguồn CB, CC xã người DTTS ở Tây Nguyên ngày một tốt hơn.

2. Mục đích, nhiệm vụ nghiên cứu của Luận án

2.1. Mục đích

Làm rõ những vấn đề lý luận và thực tiễn của việc tạo nguồn CB, CC xã là người DTTS ở Tây Nguyên giai đoạn hiện nay, từ đó đề xuất những giải pháp chủ yếu đẩy mạnh việc tạo nguồn đội ngũ này đến năm 2020.

2.2. Nhiệm vụ

- Tổng quan tình hình nghiên cứu liên quan đến đề tài.
- Khái quát tình hình Tây Nguyên, hệ thống chính trị các xã, đặc điểm, vai trò của CB, CC và nguồn CB, CC xã người DTTS ở Tây Nguyên.
- Làm rõ khái niệm, nội dung, phương thức, vai trò tạo nguồn CB, CC xã người DTTS ở các tỉnh Tây Nguyên.
- Đánh giá đúng thực trạng nguồn và công tác tạo nguồn CB, CC xã người DTTS ở các tỉnh Tây Nguyên, rút ra nguyên nhân của thực trạng, những kinh nghiệm và những vấn đề đặt ra từ thực tiễn.
- Đề xuất phương hướng và những giải pháp chủ yếu để đẩy mạnh việc tạo nguồn CB, CC xã là người DTTS ở các tỉnh Tây Nguyên đến năm 2020.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu của Luận án

* *Đối tượng nghiên cứu của Luận án:* là tạo nguồn CB, CC xã người DTTS ở các tỉnh Tây Nguyên nước ta hiện nay.

* *Phạm vi nghiên cứu:*

- Luận án khảo sát, nghiên cứu việc tạo nguồn CB, CC xã người DTTS ở 5 tỉnh Tây Nguyên: Kon Tum, Gia Lai, Đắk Lắk, Đắk Nông, Lâm Đồng.

- Thời gian nghiên cứu từ khi có Chiến lược cán bộ thời kỳ đẩy mạnh CNH, HĐH đất nước ra đời đến nay, phương hướng, giải pháp đến năm 2020.

4. Cơ sở lý luận, thực tiễn và phương pháp nghiên cứu của Luận án

4.1. Cơ sở lý luận và thực tiễn

* *Cơ sở lý luận:* Luận án được thực hiện trên cơ sở lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và quan điểm của Đảng ta về công tác cán bộ, công tác tạo nguồn cán bộ. Luận án kế thừa kết quả nghiên cứu của các công trình khoa học có liên quan đã được công bố.

* *Cơ sở thực tiễn:* Luận án được nghiên cứu từ thực tiễn xây dựng đội ngũ cán bộ nói chung, công tác tạo nguồn CB, CC xã người DTTS ở các tỉnh Tây Nguyên nói riêng, được phản ánh trong các văn bản báo cáo, các bảng biểu thống kê lưu trữ của các cơ quan Đảng, chính quyền, đoàn thể và các cơ quan chức năng có liên quan, và kết quả điều tra, khảo sát trực tiếp.

4.2. Phương pháp nghiên cứu của Luận án

Luận án được nghiên cứu trên phương pháp luận của chủ nghĩa Mác - Lênin; sử dụng tổng hợp các phương pháp nghiên cứu của các khoa học liên ngành và chuyên ngành, như: logic- lịch sử, phân tích-tổng hợp, hệ thống, thống kê-so sánh, điều tra, khảo sát, tổng kết thực tiễn, phỏng vấn chuyên gia.

5. Đóng góp mới về mặt khoa học của Luận án

- Làm rõ khái niệm, nội dung, phương thức tạo nguồn CB, CC xã người DTTS ở các tỉnh Tây Nguyên.

- Kinh nghiệm và những vấn đề đặt ra trong tạo nguồn CB, CC xã là người DTTS ở các tỉnh Tây Nguyên những năm vừa qua.

- Đề xuất hai giải pháp có tính đặc thù, khả thi nhằm đẩy mạnh tạo nguồn CB, CC xã người DTTS ở các tỉnh Tây Nguyên đến năm 2020: *Một là*, củng cố, phát triển và giao trách nhiệm cụ thể cho hệ thống các trường dân tộc nội trú, các cơ sở giáo dục - đào tạo trên địa bàn Tây Nguyên tham gia tạo nguồn CB, CC xã người DTTS. *Hai là*, xây dựng, củng cố và phát huy vai trò HTCT xã, lực lượng người có uy tín trong cộng đồng DTTS ở thôn, buôn trong tạo nguồn CB, CC xã người DTTS.

6. Ý nghĩa thực tiễn của Luận án

- Kết quả nghiên cứu của Luận án có thể được dùng làm tài liệu tham khảo, giúp các cấp ủy đảng đẩy mạnh công tác tạo nguồn CB, CC xã là người DTTS ở Tây Nguyên.

- Kết quả nghiên cứu của Luận án cũng có thể dùng làm tài liệu tham khảo phục vụ hoạt động nghiên cứu, học tập môn Xây dựng Đảng Cộng sản Việt Nam trong hệ thống Học viện Chính trị - Hành chính Quốc gia Hồ Chí Minh và các cơ sở đào tạo khác, đặc biệt là các trường chính trị tỉnh, các trung tâm bồi dưỡng chính trị huyện ở Tây Nguyên.

7. Kết cấu của Luận án

Ngoài phần mở đầu, kết luận, danh mục công trình khoa học của tác giả liên quan đến đề tài, danh mục tài liệu tham khảo và phụ lục, nội dung chính của Luận án gồm Tổng quan tình hình nghiên cứu liên quan đến đề tài và 3 chương, 6 tiết.